

สถานภาพสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา และกระบวนการผลิต

นางสาวภัทรดา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5488-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**STATUS OF EDUCATIONAL CD-ROM
AND ITS PRODUCTION PROCESS**

Miss Pattarada Dejatiwongse na Ayutthaya

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication**

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5488-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   สถานภาพสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา และกระบวนการผลิต
โดย   นางสาวภัทรรดา เดชาดิวงศ์ ณ อรุณยา
สาขาวิชา   การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ให้นักศึกษาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จวีญเรื่อน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ เมธา เสรีธนาวงศ์)

ภัทรดา เดชาติวงศ์ ณ ออยุธยา : สถานภาพสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา (STATUS OF EDUCATIONAL CD-ROM AND ITS PRODUCTION PROCESS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 147 หน้า. ISBN 974-17-5488-4

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะภาพและการเปลี่ยนแปลงของสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงการศึกษากระบวนการผลิต และเทคโนโลยีการผลิตสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยปัจจัย 2 ส่วนคือ 1. ปัจจัยภายในที่เกิดขึ้นกับองค์กรผู้ผลิตในด้านวัตถุประสงค์ขององค์กร และนโยบายในการดำเนินงานขององค์กร วัตถุประสงค์ในการผลิต เทคโนโลยี และกระบวนการผลิต 2. ปัจจัยภายนอกเป็นสภาวะแวดล้อมองค์กรผู้ผลิตในด้านของเศรษฐกิจ ด้านนโยบายการศึกษาภาครัฐ ด้านตลาดผู้ใช้ สื่อ และด้านกฎหมาย โดยความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสถานะภาพของสื่อซีดีรอม ในแต่ละช่วงเวลาที่ถูกแบ่งตามปัจจัยที่กำหนดสถานะภาพ เกิดความเปลี่ยนแปลงใน 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงที่หนึ่งก่อน พ.ศ.2535 เทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ช่วงที่สอง พ.ศ.2536 ถึง พ.ศ.2540 นโยบายขององค์กรผู้ผลิตเป็นตัวกำหนดให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และช่วงที่สาม แนวโน้มสถานะภาพสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษาจะเกิดความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกำหนด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4385256828 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: CD-ROM / Edutainment / educational / CD-ROM process / CD-ROM production

PATTARADA DEJATIWONGSE NA AYATTHAYA : STATUS OF EDUCATIONAL
CD-ROM AND ITS PRODUCTION PROCESS. THESIS ADVISOR:ASSOC.PROF.
KANCHANA KAEWTHEP, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-17-5488-4

This research is base on quality research which has purpose for studying about the status and changes of CD-ROM for educational media in Thailand from the past to the present, including studying about the process and technology of CD-ROM production.

As the result, It indicates that there are two factors effect to educational CD-ROM production. The first is the internal factor of producer such as objectives, Operation policies, production technology and process. The second is the external factor such as environment, economic growth, education policies of government, market share and the Legislation. The third is the trend of status of educational CD-ROM will change by the external factor. There are 3 periods of changes in CD-ROM production; pre B.C.2535, B.C.2536-2540 and B.C.2541-2545 The trend of educational CD-ROM production will change from extenal to internal factor.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department MASS COMMUNICATION Student's signature *Pattarada Den*
Field of study MASS COMMUNICATION Advisor's signature *Kanjana*
Academic year 2003

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปมิได้เลย หากปราศจากคำแนะนำและข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่งของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ซึ่งก่อให้เกิดมุมมองที่รอบด้านและกว้างไกลยิ่งขึ้น ข้อคิดเห็นรวมถึงความเมตตาของท่านประธาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ซึ่งมีข้อคิดที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หากยังรวมถึงข้อคิดที่ทำให้สมบูรณ์ขึ้นด้วยของอาจารย์เมธา เสรีธนาวงศ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน เป็นอย่างยิ่ง ณ ที่นี้ด้วย

ความสำเร็จทั้งหมดของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบแด่ คุณแม่ผู้เป็นทั้งกำลังใจและเป็นที่สนับสนุนผู้วิจัยให้มีความขยัน หมั่นเพียร และไม่ย่อท้อมาตลอด รวมถึงเพื่อนๆ ของผู้วิจัยด้วย

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ หากไม่ได้ข้อมูลจากบริษัทผู้ผลิตสื่อซีดีรอม ทั้ง 10 บริษัท และขอขอบคุณสำหรับกำลังใจดีๆ จากเพื่อนๆ ชาว MC 10 ทุกคน โดยเฉพาะน้องหน้อย น้องก๊วย พี่ม่วย น้องโป-เจนเนซิส พี่ตุ๊ก และตี้ ที่แสนดีที่คอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งกำลังใจ ความคิด ข้อคิด ขอขอบคุณมากๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	19
วัตถุประสงค์.....	19
ขอบเขตงานวิจัย.....	19
ข้อตกลง.....	19
ข้อสันนิษฐาน.....	19
นิยามศัพท์.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การนำเสนอข้อมูล.....	37
บทที่ 4 การเปลี่ยนแปลงสถานภาพตัวสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา.....	38
บทที่ 5 กระบวนการผลิต และเทคโนโลยี สื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา.....	104
บทที่ 6 สรุปการเปลี่ยนแปลงสถานภาพตัวสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	112
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก ก.....	120
ภาคผนวก ข.....	124
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	147

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสื่อประเภทต่างๆ ของ E. Roger.....	17
ตารางที่ 2 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ดาด้าแมท จำกัด.....	42
ตารางที่ 3 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท คอมพิวเตอร์ไมโครซิสเต็ม จำกัด.....	42
ตารางที่ 4 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท โปรเกรสอินฟอร์เมชั่น จำกัด.....	42
ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท คอมพิวเตอร์อินฟอร์เมชั่น จำกัด.....	43
ตารางที่ 6 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท เอ อาร์ อินฟอร์เมชั่น แอนด์ พับลิเคชั่น จำกัด.....	43
ตารางที่ 7 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท คอมโซน จำกัด.....	43
ตารางที่ 8 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท อินเตอร์แอ็คทีฟ มีเดีย จำกัด.....	44
ตารางที่ 9 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท โปรวิชั่น จำกัด.....	44
ตารางที่ 10 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท สายสุพรรณ จำกัด.....	44
ตารางที่ 11 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ชายล่อจิก จำกัด.....	53
ตารางที่ 12 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท จินดา อีเลคทรอนิคส์ พับลิชชิง จำกัด.....	54
ตารางที่ 13 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท แอ็พพลูนิคส์ จำกัด.....	54
ตารางที่ 14 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไลบรารี จำกัด.....	54
ตารางที่ 15 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท กราฟิก อินฟอร์เมชั่น จำกัด.....	55
ตารางที่ 16 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไทยอินฟอร์เมชั่นพับลิชชิง ซิสเต็มส์ จำกัด.....	55
ตารางที่ 17 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ซัคเซส มีเดีย จำกัด.....	55
ตารางที่ 18 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท สยามมัลติซอฟท์ จำกัด.....	56
ตารางที่ 19 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท เอ็นเอส ที อีเลคทรอนิคส์พับลิชชิง จำกัด.....	56
ตารางที่ 20 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท มัลติมีเดีย เอเซีย จำกัด.....	56
ตารางที่ 21 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไอ เอ็ม เอส ซอฟท์เทคโนโลยี จำกัด.....	57
ตารางที่ 22 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไทยแอนิเมชัน จำกัด.....	57
ตารางที่ 23 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท เจเนซิส มีเดียคอม.....	57
ตารางที่ 24 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท สกอลลาร์ วิดีโอ จำกัด.....	58
ตารางที่ 25 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ทีที.แคต ซิสเต็มส์ จำกัด.....	58
ตารางที่ 26 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท วิสต้า บิสซิเนส จำกัด.....	58
ตารางที่ 27 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ดีไอดี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.....	59
ตารางที่ 28 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท อินเตอร์แอ็คทีฟ จำกัด.....	59

	๗
ตารางที่ 29 ตารางแสดงกลุ่มข้อมูลตัวอย่าง/กลุ่มตัวอย่าง	68
ตารางที่ 30 ตารางแสดงกลุ่มข้อมูลตัวอย่าง/กลุ่มสำรวจ	68
ตารางที่ 31 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไทยซอฟต์แวร์เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.....	78
ตารางที่ 32 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท คอมพิวเตอร์ไมโครซอฟต์แวร์ จำกัด	79
ตารางที่ 33 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท โกลบอล เอ็ด จำกัด.....	79
ตารางที่ 34 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท กณิศ ดาต้าเบส อินฟอร์เมชั่น จำกัด.....	79
ตารางที่ 35 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ภูมิไทย ครีเอชั่น จำกัด.....	80
ตารางที่ 36 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ห้า เอส เทคโนโลยี จำกัด.....	80
ตารางที่ 37 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไอ สแควร์ จำกัด.....	80
ตารางที่ 38 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ไทยซอฟต์แวร์ (1999) จำกัด.....	80
ตารางที่ 39 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ยินดี ดอทคอม จำกัด	81
ตารางที่ 40 ตารางแสดงรายชื่อ บริษัท ที เอส ที เทคโนโลยี จำกัด.....	81
ตารางที่ 41 ตารางจำนวนการผลิตสำรวจ ปี พ.ศ.2544 - 2545.....	89
ตารางที่ 42 ตารางสรุปสถานภาพช่วงที่หนึ่ง ก่อน พ.ศ.2535	100
ตารางที่ 43 ตารางสรุปสถานภาพช่วงที่สอง พ.ศ.2536 - 2540.....	101
ตารางที่ 44 ตารางสรุปสถานภาพช่วงที่สาม พ.ศ.2541 - 2545.....	102
ตารางที่ 45 ตารางแสดงข้อมูลการวางแผนผลิต1	107
ตารางที่ 46 ตารางแสดงข้อมูลการวางแผนผลิต2	108

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 แบบจำลองการสื่อสาร.....	22
ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรสื่อสารมวลชน.....	25
ภาพที่ 3 Maletzke Model	26
ภาพที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตของผู้ผลิต.....	26
ภาพที่ 5 แบบจำลองสภาวะของปัจจัยภายใน-ภายนอก.....	72
ภาพที่ 6 แสดงปัจจัยช่วงที่1.....	113
ภาพที่ 7 แสดงปัจจัยช่วงที่2.....	113
ภาพที่ 8 แสดงปัจจัยช่วงที่3.....	115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย